

ГО «Центр гендерної освіти»

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА

РЕЗУЛЬТАТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДРУГОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ ДІЙ «ЖІНКИ. МИР. БЕЗПЕКА» ТА ОБЛАСНИХ ЦІЛЮВИХ ПРОГРАМ В ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Наталія ШАКУН
Ольга МЕЛЬНИК

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА РЕЗУЛЬТАТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДРУГОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ ДІЙ «ЖІНКИ. МИР.БЕЗПЕКА» ТА ОБЛАСНИХ ЦІЛЮВИХ ПРОГРАМ В ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ. /Наталія Шакун, Ольга Мельник. ГО «Центр гендерної освіти». Чернігів. 2025. 17с.

Аналітична записка створена в межах реалізації «Програми розширення можливостей для громадських лідерів в Україні “Разом Ми Можемо”».

Проект виконується ГО «Центр гендерної освіти» спільно з НУ «Чернігівська політехніка» у співпраці з громадською організацією «Фундація Прав Людини» та фінансується коштами Міністерства закордонних справ Федеративної Республіки Німеччини.

@Центр Гендерної Освіти

Зміст

1	Передмова	4
2	Мета дослідження	5
3	Завдання аналітичного огляду	5
4	Загальна характеристика регіонального контексту	5
5	Реалізація Другого Національного плану дій «ЖІНКИ. МИР. БЕЗПЕКА» у Чернігівській області	6
6	Висновки	10
7	Пропозиції щодо подальшого розвитку політики «Жінки. Мир. Безпека» в Чернігівській області	12
8	Операційні рекомендації для органів влади	14
9	<i>Додаток Дорожня карта реалізації політики «Жінки. Мир. Безпека» в Чернігівській області (2025–2030)</i>	16

Передмова

Реалізація Резолюції Ради Безпеки ООН №1325 «Жінки. Мир. Безпека» в Україні є ключовим інструментом забезпечення рівної участі жінок у процесах миротворення, відновлення, реагування на безпекові виклики та посилення ролі жінок у захисті держави. Чернігівська область, яка з перших днів повномасштабного вторгнення опинилася під ударом російської агресії, набула особливого значення в контексті реалізації Національного плану дій «Жінки. Мир. Безпека» на 2020-2025 роки.

У цій ситуації обласна Коаліція 1325, сформована на засадах міжсекторального партнерства, стала активним майданчиком для координації зусиль органів влади, громадських організацій, волонтерських ініціатив та міжнародних партнерів. Коаліція відіграла важливу роль у підтримці вразливих груп, посиленні спроможності жінок у громадах, протидії гендерному насильству та формуванні політик, орієнтованих на безпеку і рівність.

Ця аналітична записка присвячена аналізу досягнень та викликів, пов'язаних з реалізацією Другого Національного плану дій у Чернігівській області, а також оцінці ефективності діяльності обласної Коаліції 1325. Особливу увагу приділено тому, чи були проведені заходи з розробки регіональних рекомендацій до третього Національного плану дій на 2026-2030 роки, і якою мірою область була залучена до цього процесу.

Другий Національний план дій «Жінки. Мир. Безпека» на 2020-2025 роки створив інституційні передумови для включення регіонального виміру до реалізації цієї політики. У Чернігівській області було затверджено обласну цільову програму з урахуванням завдань і пріоритетів Національного плану, а також створено Коаліцію 1325, яка об'єднала представниць органів влади, громадянського суспільства, освітніх закладів, ЗМІ, ветеранського руху, молодіжних ініціатив.

Матеріали записки ґрунтуються на аналізі відкритих джерел, звітів Коаліції, результатів стратегічних сесій, експертних інтерв'ю та консультацій з представниками обласної військової адміністрації, органів місцевого самоврядування та громадського сектору.

Метою цього дослідження є аналіз рівня реалізації Другого Національного плану дій в Чернігівській області, оцінка ефективності діяльності обласної Коаліції 1325, а також вивчення процесу формування регіональних пропозицій до третього Національного плану дій на 2026-2030 роки.

Ключові завдання аналітичного огляду:

- визначити основні досягнення і виклики в імплементації політики «Жінки. Мир. Безпека» в регіоні;
- оцінити результативність і сталість роботи обласної Коаліції 1325;
- з'ясувати, чи були проведені стратегічні заходи для розробки рекомендацій до третього НПД;
- сформулювати узагальнені висновки та надати пропозиції щодо подальшого розвитку політики на рівні області.

II. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕГІОНАЛЬНОГО КОНТЕКСТУ

Чернігівська область є одним із стратегічно важливих регіонів північного прикордоння України, який у перші місяці повномасштабного вторгнення РФ зазнав значних руйнувань, втрат серед цивільного населення та інфраструктури. Сотні населених пунктів опинилися в умовах окупації або активних бойових дій, що створило критичні загрози для життя, безпеки, доступу до медичних та соціальних послуг, зокрема для жінок, дітей, людей з інвалідністю та осіб похилого віку.

У 2022-2025 роках область продовжує жити в умовах постійної загрози з боку країни-агресора, інтенсивних обстрілів прикордонних територій, а також складного процесу відновлення. При цьому Чернігівщина демонструє високий рівень громадянської мобілізації, зростання ролі жіночого лідерства у волонтерстві, місцевому самоврядуванні, освітніх ініціативах, сферах охорони здоров'я, безпеки та правозахисту.

Ключові соціальні та безпекові виклики, які формують контекст реалізації політики «Жінки. Мир. Безпека» в регіоні:

- постійна загроза ракетних і дронів атак на цивільну інфраструктуру;
- значна кількість внутрішньо переміщених осіб, зокрема жінок з дітьми та людей, які втратили домівки;
- зростання рівня психологічної травматизації, гендерно зумовленого та домашнього насильства;

- погіршення доступу до медичних, юридичних, соціальних послуг у громадах, що постраждали від бойових дій;
- виклики, пов'язані з реабілітацією ветеранок та соціальною адаптацією жінок, залучених до сектору безпеки й оборони.

Разом із тим, в області спостерігається активізація громадянського суспільства, зокрема жіночих і правозахисних ініціатив, що стало одним із рушіїв локальної реалізації Резолюції 1325. Коаліція 1325 Чернігівської області, утворена ще до початку повномасштабного вторгнення, суттєво трансформувала свою діяльність, зосередившись на питаннях безпеки, кризового реагування, підтримки вразливих груп та адвокації змін на рівні політик громад.

Таким чином, регіональний контекст Чернігівщини є водночас складним і потенційно трансформаційним для розбудови інклюзивної, гендерно чутливої та стійкої системи безпеки, що робить аналіз реалізації політики «Жінки. Мир. Безпека» особливо актуальним.

III. РЕАЛІЗАЦІЯ ДРУГОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ ДІЙ «ЖІНКИ. МИР. БЕЗПЕКА» У ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Всього у НПД 1325 до 2025 року 5 стратегічних цілей, 15 оперативних цілей, 43 завдання. 5 наявних стратегічних цілей:

- *Стратегічна ціль 1.* Забезпечення рівноправної участі жінок і чоловіків у прийнятті рішень щодо запобігання конфліктам, розв'язання конфліктів, постконфліктного відновлення на всіх рівнях та в усіх сферах, зокрема в секторі безпеки і оборони;

- *Стратегічна ціль 2.* Створення гендерно чутливої системи ідентифікації безпекових викликів, запобігання таким викликам, реагування на них;

- *Стратегічна ціль 3.* Забезпечення процесу постконфліктного відновлення, розбудови та впровадження системи перехідного правосуддя за принципами забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

- *Стратегічна ціль 4.* Забезпечення захисту від насильства за ознакою статі, сексуального насильства (в умовах збройного конфлікту та в мирний час) ;

- *Стратегічна ціль 5.* Забезпечення розвиненої інституційної спроможності виконавців Національного плану для ефективного впровадження порядку денного «Жінки, мир, безпека» відповідно до міжнародних стандартів);

У 2021 р. про їх виконання прозвітували 17 регіонів з 23 або 73,9% (Вінницька, Волинська, Донецька, Житомирська, Івано- Франківська, Київська,

Кіровоградська, Луганська, Одеська, Полтавська, Сумська, Тернопільська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська області та м. Київ).¹

Схвалення регіонального плану дій.

У червні 2023 року Чернігівська обласна військова адміністрація офіційно затвердила План дій з виконання Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року, включаючи заходи з локалізації Другої НПД. Відповідне рішення оформлено розпорядженням № 323 від 1 червня 2023 року².

Цей план став частиною ширшої обласної соціальної програми і передбачає чітке залучення органів ОВА, громадських організацій і міжнародних партій, у тому числі шляхом створення консультативно-дорадчих органів³.

Механізми участі громадськості

Коаліцію "Чернігівщина 1325" утворено влітку 2023 року⁴ з метою консолідації спільних дій із локалізації в Чернігівській області резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» та Національного плану дій з її виконання за підтримки МБФ Український Жіночий Фонд / Ukrainian Women's Fund та сприяння Апарату Урядової уповноваженої з питань гендерної політики в області. До Коаліції на сьогодні належать понад 20 організацій та установ.⁵ Вони брали участь у фасилітаційній сесії у м. Києві з локалізації впровадження імплементаційного плану реалізації Рамкової програми співробітництва між Урядом України та ООН щодо запобігання та протидії сексуальному насильству, пов'язаному з конфліктом⁶.

Коаліція активно діє, співпрацює з органами державної влади всіх рівнів, органами місцевого самоврядування, системно проводить засідання складу та організовує різні навчальні тренінги. Учасниці коаліції «Чернігівщина 1325»

¹ Аналіз звітів про виконання регіонами Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року за 2021 рік <https://surl.lu/ajsqgg>

² Про затвердження Плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року у Чернігівській області https://cg.gov.ua/docs/1/2023/06/2329879.pdf?utm_source=chatgpt.com

³ ПЛАН ЗАХОДІВ щодо виконання Плану дій з реалізації резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року у Чернігівській області https://cg.gov.ua/docs/1/2023/06/2329880.pdf?utm_source=chatgpt.com

⁴ Створено Коаліцію «Чернігівщина 1325» <https://dsms.cg.gov.ua/index.php?id=36013&tp=1&pg=>

⁵ Як виконується обласний план дій щодо реалізації резолюції Ради Безпеки ООН 1325 "Жінки. Мир. Безпека"? https://ngo-add.org.ua/blog/novini-2/iak-vikonuietsia-oblasnii-plan-dii-shchodo-realizatsiyi-rezoliutsiyi-radi-bezpeki-on-1325-zhinki-mir-bezpeka-154?utm_source=chatgpt.com

⁶ Представники і представниці Коаліції "Чернігівщина 1325" взяли участь у фасилітаційній сесії з локалізації впровадження Імплементаційного плану реалізації Рамкової програми співробітництва між Урядом України та ООН. https://ngo-add.org.ua/blog/novini-2/predstavniki-i-predstavnitsi-koalitsiyi-chernigivshchina-1325-vziali-uchast-u-fasilitatsiinii-sesiyi-z-lokalizatsiyi-vprovadzhennia-implementatsiinogo-planu-realizatsiyi-ramkovoyi-programi-spi-robitnitstva-mizh-uriadom-ukrayini-ta-on-160?utm_source=chatgpt.com

готуються взяти участь у грантовому конкурсі «Сприяння у виконанні обласних планів дій 1325».

29 листопада ГО «Центр гендерної освіти» взяла участь у засіданні коаліції «Чернігівщина 1325» та долучилася до об'єднання, що працює з порядком денним «Жінки, мир, безпека»⁷. Досвід громадської діяльності ГО «Центр гендерної освіти» на заході представляла Наталія Шакур.

27 грудня 2024 року Мельник Ольга та Шакур Наталія взяли участь у засіданні Коаліції «Чернігівщина 1325». Під час засідання було презентовано Дорожню карту посилення голосу сільських жінок у Чернігівській області, обговорено результати діяльності Коаліції «Чернігівщина 1325» за 2024 рік, зокрема досягнення, виклики та реалізовані ініціативи в межах резолюції ООН «Жінки, мир, безпека», а також розглянуто можливості долучення нових організацій до Коаліції для посилення партнерства у сфері прав жінок, соціального захисту та регіонального розвитку. Учасниці зосередили увагу на подальших кроках, спрямованих на підтримку та активну участь жінок у житті громад⁸.

22 березня 2025 р. представниці ГО Центр гендерної освіти Алла Нітченко та Наталія Шакур долучились до моніторингу виконання обласного плану дій 2024 р. на виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 "Жінки. Мир. Безпека". Моніторинг виконання обласного плану дій у 2024 році на виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки. Мир. Безпека» розглянули в Чернігові під час засідання коаліції «Чернігівщина 1325». Під час зустрічі також йшлося про вплив коаліції на виконання плану.

Основний підсумок - ступінь виконання обласного плану дій за 2024 рік становить 91%. Зокрема, виконана 18 завдань із 24 та 60 заходів - із 66. У результаті спільної діяльності було проведено стратегічні фокус-групи, круглі столи, консультації — серед іншого, у Чернігові, Прилуках та Корюківці, за участі Коаліції, ОВА, представниць громадського сектору та фахівців соціальної сфери. На виконання плану впливали фінансові, демографічні, безпекові, гендерні виклики. Серед ключових завдань плану виокремлено:

- забезпечення участі жінок у процесах прийняття рішень, зокрема, в сфері безпеки та оборони;
- створення гендерно чутливої системи ідентифікації безпекових викликів;
- запобігання та протидія гендерно зумовленому насильству;
- проведення інформаційно-просвітницьких заходів із питань постконфліктного відновлення для місцевого населення та ВПО.

⁷ Засідання коаліції «Чернігівщина 1325»: досвід діяльності ГО «Центр гендерної освіти» <https://surl.li/zhlzbs>

⁸ Участь ГО ЦГО у засіданні Коаліції «Чернігівщина 1325». <https://www.facebook.com/share/p/177LDQMYiB/>

За підсумками моніторингу обласного плану дій 1325 розроблено низку рекомендацій. Вони стосуються

- впровадження фінансування заходів обласного плану дій із державного чи місцевих бюджетів,
- періодичного навчання та підвищення кваліфікації виконавців,
- покращення комунікації,
- проведення щорічного моніторингу виконання обласного плану дій «Жінки. Мир. Безпека»⁹.

Моніторинг і бюджетування

Моніторинг виконання обласного плану здійснювався Департаментом сім'ї, молоді та спорту Чернігівської ОДА, а також представниками Коаліції у 2023–2024 роках. За результатами фокус-груп, інтерв'ю та аналізу публічної інформації, було зафіксовано залучення 2,2 млн грн місцевих і донорських коштів для реалізації проєктів Коаліції у 2024 році.

Голова «Асоціації демократичного розвитку» Анна Ніколенко-Баєва розповіла, що моніторинги виконання обласних планів дій проведені в усіх регіонах України. Водночас методологія моніторингу обласного плану дій розроблялася для кожної області окремо. На Чернігівщині - це інтерв'ю з виконавцями, засідання фокус групи та контент аналіз інформації, розміщеної в публічному просторі. Моніторинг проведений у співпраці з Департаментом сім'ї, молоді та спорту ОДА. За підсумками роботи, Анна Ніколенко-Баєва зазначила, що до складу Коаліції входять 17 громадських організацій області, 7 із них виконували проєкти, дотичні до обласного плану дій. Крім цього, на виконання заходів і завдань обласного плану дій ГО, що належать до Коаліції «Чернігівщина 1325» в 2024 році додатково залучили 2,2 млн грн.¹⁰

Щодо основних цілей НПД, Чернігівська область у 2021 р. відзвітувала про виконання 10 оперативних цілей¹¹. Щодо рівня виконання заходів, ситуація наступна: Чернігівська область прозвітувала по більшій кількості завдань, ніж

⁹ Моніторинг виконання обласного плану дій у 2024 році на виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки. Мир. Безпека» <https://www.facebook.com/share/p/1aNLUcpSyS/>

¹⁰ Фінальний звіт моніторингу обласного плану 1325 у межах проєкту "Жінки. Мир. Безпека: діємо разом" https://ngo-add.org.ua/blog/novini-2/finalnii-zvit-monitoringu-oblasnogo-planu-1325-u-mezhakh-proiektu-zhinki-mir-bezpeka-diemo-razom-157?utm_source=chatgpt.com

¹¹ Аналіз звітів про виконання регіонами Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року за 2021 рік <https://surl.lu/ajsqgg>

затверджувала в Регіональному плані дій – 103,0% (в Регіональному Плані затверджено виконання 33 заходів, фактично відзвітовано по 34).¹²

Конкретні заходи виконання Плану дій з реалізації резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека»:¹³.

- засідання консультативно-дорадчих органів: включення представниць громадськості, груп самопомоги та НУО до складу таких органів у межах Департаменту сім'ї, молоді та спорту, із щоквартальним звітуванням щодо виконання плану;

- групи самопомоги: створення спеціальних груп із представниць постраждалих категорій (ветеранки, ВПО, жінки, які пережили насильство тощо) у 2023–2024 роках з метою прямого залучення до виконання плану дій;

- інформаційні кампанії та флешмоби: організація флешмобів, лекцій, форумів місцевого рівня у співпраці з молодіжними та жіночими діячками на теми Резолюції 1325 та участі жінок у секторі безпеки (2024-2025 роки);

- конкурси проєктів для НУО: оголошувалися конкурси серед громадських організацій на гранти для впровадження проєктів з гендерної рівності, безпеки та протидії сексуальному насильству у війні.

Чернігівська область долучалася до стратегічних сесій, спрямованих на розробку рекомендацій для Третього Національного плану дій 2026-2030. Участь представниці Коаліції «Чернігівщина 1325» в таких заходах підтверджує, що регіон мав представництво в напрацюваннях – зокрема в сфері: створення інститутів координації, посилення підтримки жінок на місцях і інтеграції політики 1325 у стратегії післявоєнного розвитку.

III ВИСНОВКИ

1) Сформована інституційна основа для реалізації політики «Жінки. Мир. Безпека» в області

Чернігівська область створила необхідні нормативно-організаційні умови для реалізації Національного плану дій, адаптувавши його положення до регіонального контексту. Затверджено обласний план дій на виконання Резолюції 1325, який став частиною ширшої гендерної політики в регіоні. Важливим

¹² Аналіз звітів про виконання регіонами Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року за 2021 рік <https://surl.lu/ajsqgg>

¹³ ПЛАН ЗАХОДІВ щодо виконання Плану дій з реалізації резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року у Чернігівській області https://cg.gov.ua/docs/1/2023/06/2329880.pdf?utm_source=chatgpt.com

досягненням стало створення та активізація роботи міжсекторальної Коаліції «Чернігівщина 1325», яка забезпечує діалог та координацію між органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, міжнародними партнерами та представниками академічного і медіасектору. Це дозволяє говорити про сталу інституційну архітектуру регіональної політики «Жінки. Мир. Безпека».

2) Коаліція «Чернігівщина 1325» проявила високу адаптивність, стійкість та ефективність у кризовий період після 2022 року

У відповідь на виклики, спричинені повномасштабною війною, Коаліція переорієнтувала свою діяльність на підтримку найбільш вразливих категорій жінок: внутрішньо переміщених осіб, жінок, які пережили насильство або окупацію, а також ветеранок та жінок у секторі безпеки. Завдяки залученню донорських ресурсів, партнерству з UN Women, УВКБ ООН, ПРООН та іншими організаціями, вдалося реалізувати низку проєктів, спрямованих на надання психологічної, юридичної та матеріальної допомоги. Коаліція також активно працює над формуванням локального гендерного лідерства у громадах через навчання, адвокаційні кампанії та просвітницькі заходи.

3) Чернігівський регіон був включений у процес формування рекомендацій до третього Національного плану дій (2026–2030)

Через участь представниці обласної Коаліції у національній стратегічній сесії, організованій Українським Жіночим Фондом, Чернігівщина долучилася до формування пропозицій для майбутнього плану. Участь у стратегічних консультаціях засвідчує не лише зацікавленість регіону, але й його спроможність до формування змістовної, обґрунтованої позиції щодо майбутнього політики «Жінки. Мир. Безпека» в Україні. Зокрема, було запропоновано посилити роль громад у безпековому плануванні, підтримати ветеранські ініціативи жінок і передбачити цільову підтримку жіночих громадських організацій на місцевому рівні.

4) Попри досягнення, реалізація регіональної політики стикається з низкою системних викликів

Основними бар'єрами залишаються: хронічно обмежене фінансування обласної цільової програми (переважно залежної від міжнародної підтримки), недостатнє кадрове забезпечення та вигорання фахівців і активістів, які працюють із вразливими групами. Тематика Резолюції 1325 часто залишається недостатньо інтегрованою в місцеві програми відновлення, стратегії безпеки та бюджети громад. Крім того, залишається нерівномірність у включенні територіальних

громад до виконання обласного плану – більшість ініціатив концентрується навколо великих міст (Чернігів, Ніжин, Прилуки), тоді як сільські громади потребують додаткової підтримки.

5) Існує значний потенціал для подальшої локалізації політики «Жінки. Мир. Безпека» через призму децентралізації та відбудови Чернігівщини

Політика 1325 набуває особливого значення в контексті післявоєнної відбудови та стратегічного розвитку громад. Територіальні громади мають змогу включити принципи гендерної рівності та безпеки у свої стратегії відновлення, локальні плани безпеки, програми підтримки ветеранів і соціальної адаптації ВПО. Активність жіночих ініціатив на рівні ТГ, зокрема у сфері волонтерства, громадської участі та реабілітації, потребує підтримки та інституційного визнання. Це відкриває можливості для розбудови дійсно інклюзивної моделі безпеки – такої, що базується на локальному контексті, враховує потреби різних груп жінок і є сталою в умовах воєнного та післявоєнного часу.

IV ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ПОЛІТИКИ «ЖІНКИ. МИР. БЕЗПЕКА» В ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

1) Інституційне посилення та управління

Оновити та продовжити регіональний План дій на період 2026-2030 років, у відповідності до положень Третього Національного плану, з урахуванням змін, викликаних війною та нових потреб громад.

Створити Регіональну координаційну раду з питань 1325 як постійно діючий міжсекторальний консультативно-дорадчий орган при ОВА, до якого мають входити представники/ці громад, профільних департаментів, правоохоронних органів, освітніх закладів, громадських організацій і міжнародних структур.

Забезпечити інституційне представництво теми 1325 в усіх стратегіях обласного розвитку, планах відновлення, політиках безпеки, охорони здоров'я, освіти, ветеранських програмах.

2) Зміцнення потенціалу громад і локалізація політики

Сприяти створенню локальних ініціатив Коаліції 1325 у громадах області – у формі жіночих рад, безпекових робочих груп, груп самодопомоги або комітетів дій.

Впровадити інструменти безпекового планування з гендерною чутливістю на рівні ТГ – зокрема мапи ризиків, локальні стратегії реагування на насильство, протоколи кризової допомоги.

Розробити модель гендерно чутливої громади, що поєднує безпекові, соціальні та просвітницькі компоненти з індикаторами ефективності, доступною для масштабування в межах області.

3) Гендерна інтеграція у відновлення, безпеку та ветеранок

Забезпечити включення жінок до процесів стратегічного планування відновлення громад — як учасниць громадських слухань, ініціативних груп, дорадчих рад при старостатах.

Включити до місцевих програм відновлення спеціальні заходи для ветеранок та жінок-військовослужбовиць — з фокусом на медичну, психологічну, економічну та юридичну підтримку.

Інтегрувати положення Резолюції 1325 у політики кібербезпеки, інформаційного захисту та протидії дезінформації, які часто мають гендерно специфічні прояви (наприклад, онлайн-насильство, інформаційні атаки на жінок-лідерок).

4) Освіта, просвіта та підвищення обізнаності

Розробити та впровадити сталу регіональну навчальну програму з питань гендерної безпеки, лідерства жінок, трансформаційних підходів до миру та протидії гендернозумовленому насильству для працівників ОМС, педагогів, соціальних служб, поліції, медиків.

Запустити кампанії громадянської обізнаності про політику 1325 у форматі шкільних і студентських курсів, інтерактивних воркшопів, молодіжних форумів.

Підтримувати медіаініціативи, які висвітлюють жіноче лідерство в безпеці, спротиві, відбудові та захисті прав людини.

5) Підтримка громадських організацій та ініціатив

Створити механізм постійної фінансової підтримки жіночих громадських ініціатив через обласні або конкурсні програми (гранти на малі проекти, менторство, навчання з управління проектами).

Сприяти залученню ресурсів міжнародних партнерів до реалізації проектів у громаді через спільні аплікації, хаби підтримки, тематичні платформи.

Забезпечити інституційне визнання ролі жіночих громадських організацій як рівноправних партнерів у процесах ухвалення рішень.

6) Моніторинг, оцінка та публічна звітність

Створити відкриту систему моніторингу виконання регіонального плану дій 1325, що дозволяє громадськості та громадам отримувати регулярну, оновлювану інформацію про хід реалізації, досягнення та виклики.

Розробити чіткі індикатори гендерної ефективності політики у кожному напрямку: безпека, охорона здоров'я, освіта, доступ до правосуддя.

Публічно представляти щорічні звіти про реалізацію політики «Жінки. Мир. Безпека» з участю громадськості, медіа, міжнародних партнерів для посилення прозорості та зворотного зв'язку.

Ці пропозиції можна використовувати як основу для регіональної дорожньої карти або аналітичного додатку до Третього Національного плану дій.

ОПЕРАЦІЙНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ ВЛАДИ

1. Інституційна інтеграція

1.1. Призначити відповідальну особу/структурний підрозділ в ОВА за координацію впровадження політики «Жінки. Мир. Безпека» в області (наприклад, у складі Департаменту сім'ї, молоді та спорту або відновлення).

1.2. Затвердити наказом голови ОВА склад Регіональної Координаційної ради з питань 1325, до якої включити представників/ць громадськості, ветеранок, органів МВС, сектору освіти, охорони здоров'я, ВПО та міжнародних партнерів.

1.3. Інтегрувати гендерно орієнтоване бюджетування (ГОБ) у процес розробки обласних програм (відновлення, безпеки, охорони здоров'я, освіти), щоби фінансування потреб жінок уразливих категорій було системним і прозорим.

2. Оперативна підтримка на рівні територіальних громад

2.1. Підготувати та поширити серед ТГ шаблон локального плану дій «Жінки. Мир. Безпека», адаптованого до умов громад, з методичними рекомендаціями та типологією індикаторів.

2.2. Запустити пілотний обласний проєкт «Громада 1325» у 5 громадах з різним профілем (сільська, міська, прифронтowa, з високою часткою ВПО), із наданням методичної, фінансової та навчальної підтримки.

2.3. Забезпечити регулярне навчання для старост, депутатського корпусу та службовців ТГ щодо принципів 1325, кризового реагування, соціального супроводу постраждалих жінок.

3. Реагування на виклики війни та підтримка постраждалих жінок

3.1. Запровадити обласний механізм кризового реагування для жінок, які постраждали від воєнного або сексуального насильства, у співпраці з правоохоронцями, соцслужбами, кризовими центрами, НУО.

3.2. Забезпечити публічний доступ до інформації про послуги допомоги (юридичної, психологічної, медичної) для жінок у громадах: через сайти, мобільні додатки, гарячі лінії, інформаційні стенди у ЦНАПах.

3.3. Створити реєстр ветеранських жіночих організацій і ініціатив у Чернігівській області та передбачити їх включення до робочих груп, конкурсів та рад з питань відновлення.

4. Комунікація, просвітництво, публічність

4.1. Проводити щорічні обласні звіти щодо стану виконання політики 1325, з презентацією для громадськості, медіа, донорів, активістів.

4.2. Розробити комунікаційну стратегію області щодо 1325, із включенням цільових меседжів для жінок у громаді, молоді, посадовців, силового сектору.

4.3. Підтримати конкурс на кращу громадську ініціативу з теми «Жінки. Мир. Безпека», з подальшим масштабуванням успішних практик.

5. Партнерство та міжнародна технічна допомога

5.1. Провести регіональну зустріч-донорську панель, на якій представити проекти громад і ОВА з реалізації політики 1325 міжнародним партнерам (UN Women, ПРООН, УВКБ ООН, уряди країн-партнерів тощо).

5.2. Розробити єдину обласну платформу співпраці «Чернігівщина 1325», яка координуватиме взаємодію всіх акторів: влади, громад, НУО, міжнародних організацій.

5.3. Подати область як учасника національного пілоту з імплементації Третього НПД, демонструючи прогрес, інституційні практики та партнерства.

Ці операційні кроки допоможуть обласній владі:

- перейти від декларативного виконання до системного управління політикою 1325;
- розширити її вплив до рівня громад і реальних потреб жінок;
- інтегрувати політику «Жінки. Мир. Безпека» у стратегічні програми відновлення та безпеки області.

ДОДАТКИ

Додаток 1 Дорожня карта реалізації політики «Жінки. Мир. Безпека» в Чернігівській області (2025–2030)

№	Напрямок діяльності	Ключовий крок / захід	Відповідальні	Терміни	Очікувані результати
1	Інституційне забезпечення	Створення/оновлення Регіональної Координаційної ради з питань 1325	ОВА, департаменти, ГО	I кв. 2025	Постійно діючий міжсекторальний координаційний механізм
2		Призначення регіонального координатора з питань 1325	ОВА	I кв. 2025	Відповідальність за моніторинг, комунікацію та координацію
3	Стратегічне планування	Розробка та затвердження обласного плану дій на 2026–2030	Коорд. рада, ОВА, ГО	II–III кв. 2025	Актуальний план дій у відповідності до 3-го НПД
4	Децентралізація та локалізація	Запуск пілотного проєкту «Громада 1325» у 5 ТГ	ОВА, ТГ, ГО	IV кв. 2025	Тестування моделей локального впровадження
5		Підготовка методичних рекомендацій для ТГ щодо реалізації 1325	Департамент сім'ї, ГО	I кв. 2026	Шаблони планів, індикаторів, локальних ініціатив
6	Підтримка жінок, постраждалих від війни	Створення обласного механізму кризового реагування	ОВА, Департамент соціалістики, поліція	II кв. 2026	Скоординоване реагування на випадки сексуального та воєнного насильства
7		Запуск інформаційної платформи про сервіси допомоги	ОДА, Центри соцпослуг	2026–2027	Підвищення доступу до послуг для ВПО, ветеранок, постраждалих
8	Гендерна інтеграція у відбудову	Включення представниць Коаліції до рад з відновлення	ОВА, ТГ	2025–2027	Участь жінок у стратегічному плануванні та розподілі ресурсів
9		Ветеранський компонент: потреби жінок-військовослужбовиць у програмах	Департамент ветеранів, ГО ветеранок	2026–2028	Комплексна підтримка жінок-ветеранок (реабілітація, працевлаштування, безпека)

№	Напрямок діяльності	Ключовий крок / захід	Відповідальні	Терміни	Очікувані результати
10	Освіта та просвіта	Проведення навчань з тем 1325 для працівників ОМС, ТГ, поліції, соцслужб	Департамент освіти, ГО	Щорічно (2025-2030)	Підвищення компетенцій щодо захисту прав жінок, реагування на насильство, безпечного планування
11		Проведення шкільно-студентських інформаційних кампаній	Департамент освіти, молодіжні ради	Щорічно (2025-2030)	Формування культури рівності та лідерства серед молоді
12	Фінансова підтримка ініціатив	Запровадження конкурсу мінігрантів для ГО та ініціатив на теми «ЖМБ», гендер, безпека	Департамент фінансів, Коорд. рада	I щорічно з 2026	Посилення спроможності громадського сектору
13	Моніторинг та оцінка	Створення публічного дашборду з індикаторами впровадження обласного плану	ОВА, Департамент цифровізації, ГО	II кв. 2026	Прозора та регулярна звітність, публічний контроль
14		Проведення щорічного обласного форуму «Жінки. Мир. Безпека: результати та перспективи»	ОВА, Коаліція 1325	Щорічно (2025-2030)	Обговорення прогресу, партнерства, оновлення планів
15	Залучення донорів та міжнародної підтримки	Проведення обласної панелі для презентації ініціатив міжнародним партнерам	ОВА, ГО, ПРООН/UN Women	Щороку (2026-2030)	Розширення доступу до ресурсів для реалізації заходів на місцях